Onderhoudsplan Ratten

Gemeente Oss

Inhoudsopgave

Leeswijzer 2

Inleiding 3

Aanwezigheid van ratten en de gevolgen 4

Wanneer zijn er ratten? 4
Overlast, gevaar of een plaag 5

Preventie, monitoren en bestrijden 6

Preventief voorkomen overlast 6
Melden en monitoren 7
Bestrijden en ingrijpen wanneer nodig 7

Betrokken partijen en hun verantwoordelijkheden 10

Wetgeving 10
De partijen en hun verantwoordelijkheden 10

Acties 13

Preventie 13
Melden en monitoren 15
Bestrijden en ingrijpen wanneer nodig 16
Communicatie 16

Benchmark 17

Plaagdierbestrijding vaak niet hoog op de agenda 17

BIJLAGE Overzicht benchmark ratten

BIJLAGE Communicatieplan Ratten

Verbeteringen communicatie 19
Preventie 19
Bestrijding 22

Leeswijzer

In dit onderhoudsplan wordt de inhoudelijke aanpak van de rattenbeheersing omschreven. Voor een overzicht van de organisatie en middelen die de uitvoering volgens dit plan mogelijk maken wordt verwezen naar het Onderhoudsplan Integrale plaagdierbestrijding.

Inleiding

Sinds enkele jaren is het aantal meldingen van ratten in de gemeente Oss flink toegenomen. Ratten kunnen overlast veroorzaken en ziektes verspreiden en zo een gevaar vormen voor de volksgezondheid. Het is dus van belang om goed in beeld te hebben wat kan worden gedaan om de rattenpopulatie in de gemeente te beheersen. In dit plan is dit uitgewerkt.

Een van de oorzaken voor de toename van ratten is dat tegenwoordig wettelijk is vastgelegd dat het gebruik van gif ter bestrijding van ratten in de openbare ruimte zoveel mogelijk beperkt moet worden. De Wet Publieke Gezondheid verplicht gemeenten ook om de volksgezondheid van haar burgers te beschermen. Om invulling te geven aan beide verplichtingen zijn er intern en extern goede afspraken nodig.

In dit plan staan verschillende oplossingen die de gemeente in samenwerking met woningcorporaties, maatschappelijke instellingen en natuurlijk met bewoners, kan inzetten tegen de rattenoverlast. Het plan richt zich vooral op hoe we preventief ratten kunnen beheersen of voorkomen. Maar ook de vervolgstap, het bestrijden van ratten komt aan de orde.

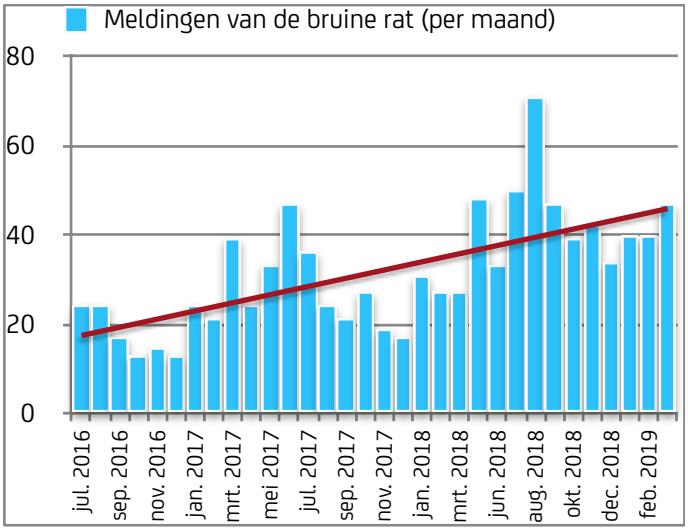
In Nederland komen een aantal verschillende rattensoort voor. In dit plan richten we ons met name op de bruine rat, aangezien deze in Oss veruit het meeste voorkomt.

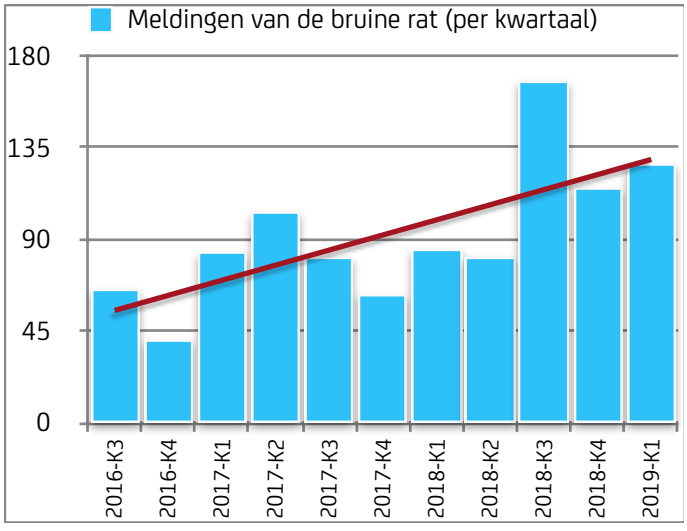
In onderstaande diagrammen is duidelijk te zien dat het aantal meldingen van de bruine rat de afgelopen jaren is toegenomen. We zien pieken in de zomerperiode. Er is geen onderscheid gemaakt tussen de stad en het buitengebied.

De actualiteit

De aanwezigheid van ratten wordt als erg vervelend door mensen ervaren. Zeker wanneer ze bij de mensen in de tuin of in het huis komen

Aanwezigheid van ratten en de gevolgen

De bekendste ratten in Nederland zijn de zwarte rat en de bruine rat. De zwarte rat komt in het wild in Oss weinig voor. Als mensen een rat zien is het meestal een bruine rat, ook wel de rioolrat genoemd. Deze bruine rat komt voor in riolen, gebouwen, tuinen, vijvers en slootkanten. De rat kan goed graven en zwemmen en is meestal in de nacht actief. De rat heeft een groot aanpassingsvermogen, hij heeft veel vocht nodig en leeft graag in waterrijke gebieden.

Wanneer zijn er ratten?

De ideale leefomgeving

De leefomgeving van de rat voldoet aan de volgende kenmerken:

- Er is voldoende voedsel
- Er is voldoende water
- Er is een schuilgelegenheid
- Het is er veilig

Een rioolstelsel biedt bovenstaande kenmerken voor een goede leefomstandigheid voor de rat. Gedurende lange periodes van droogte zien we dat ratten elders op zoek gaan naar water. Ook bij rioleringswerkzaamheden zoeken ratten vaak een veilig heenkomen buiten het riool.

Bovengronds vinden ratten ook plekken die prima voldoen. Bewoners creëren vaak zelf, zonder het te merken, een aantrekkelijke omgeving voor ratten. Een rommelige achtertuin en het houden van dieren zorgt in veel gevallen voor de juiste omstandigheden voor de rat.

Maar ook de openbare ruimte, met steeds vaker eetbare planten, waterpartijen en natuurlijker beheer van het groen biedt een goede leefomgeving voor de rat.

Verbeterde omstandigheden

Sinds 1 januari 2017 heeft het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) het gebruik van ratten- en muizengif verder aan banden gelegd. Eerst moeten preventieve maatregelen worden toegepast zoals het verwijderen van voedselbronnen en nestelplaatsen. Vervolgens moeten eerst vallen, klemmen en andere niet-chemische methoden worden ingezet en alleen als dit niet werkt mag rodenticiden (gif) gebruikt worden, en dat alleen door gecertificeerde bedrijven. Dit ook wel IPM (Integrated Pest Management) genoemd. De reden hiervoor is dat ratten resistent kunnen worden voor gif waardoor bestrijding steeds moeilijker wordt. Daarnaast zijn dode ratten vaak een prooi voor allerlei roofdieren, die daardoor ook gif binnen kunnen krijgen met alle negatieve gevolgen van dien.

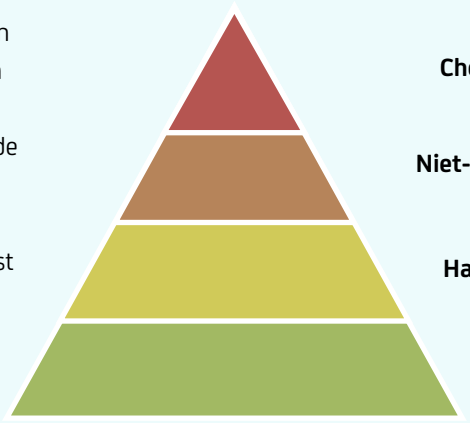
Een andere oorzaak van de toename van het aantal ratten is het steeds warmere klimaat. Hierdoor kunnen de ratten en rattenjongen makkelijker de zachte winters doorkomen.

Een schuilplek, voedsel en water. Dat zijn de omstandigheden die een rat nodig heeft

In deze figuur zien we een schematische weergaven van het IPM (Integrated Pest Management) met de volgorde waarin de beheermaatregelen moeten worden toegepast

Overlast, gevaar of een plaag

Ratten in de omgeving van bewoners veroorzaken meestal een hoop commotie. Veel mensen zijn er bang voor. Een enkele rat die bewoners buiten zien lopen hoeft nog geen overlast te geven. Maar wanneer iemand een rat op het toilet of in de slaapkamer aantreft, is dat natuurlijk anders.

Daarbij veroorzaken ratten stank en rotzooi bij afvalbakken en -zakken. Daarnaast kunnen ratten veel schade veroorzaken doordat ze door bijna alles heen bijten. Soms zelfs met kortsluiting en brand tot gevolg.

Een gevaar voor de gezondheid

Ratten kunnen ook een serieus gevaar voor de gezondheid vormen. Vooral de overdracht van de ziekte van Weil (leptospirose) is in ons land een risico. De infectie hierbij ontstaat door contact met door rattenurine besmet water. De bacterie kan via de slijmvliezen of via open wonden in het menselijk lichaam komen en kan de patiënt ernstig ziek maken.

Als deze ziekte vastgesteld wordt, moet deze gemeld worden. Het RIVM onderzoekt of de toename van het aantal ratten landelijk zorgt voor een toename van de ziekte van Weil. De GGD Hart voor Brabant heeft de afgelopen 10 jaar 3 meldingen van leptospirose van personen uit Oss ontvangen (in 2013, 2017 en 2018). Al deze meldingen zijn van patiënten die zeer waarschijnlijk de infectie in het buitenland hebben opgelopen.

Het is wel belangrijk om te weten dat niet alle infecties met leptospirose gemeld zullen worden. Het merendeel van de infecties verloopt zonder of met milde klachten en worden vaak niet herkend.

Wanneer is er een rattenplaag?

Er is geen vaststaande, wetenschappelijke definitie van een rattenplaag. Algemeen kan worden gesteld dat er sprake is van een plaag wanneer er een risico is voor de volksgezondheid. Het is duidelijk dat dit risico toeneemt wanneer het aantal ratten toeneemt. Beheersing en monitoring van de aantallen is dus belangrijk. Ratten planten zich het hele jaar door voort en zijn snel geslachtsrijp waardoor hun aantallen snel toenemen.

Konijnen kunnen ook veel schade veroorzaken. Toch vinden mensen een rat veel vervelender

Het woordenboek over een plaag

Een plaag is een ongeremde vermenigvuldiging van een bepaald soort organisme wat een bedreiging vormt voor het voorbestaan van andere diersoort

Preventie, monitoren en bestrijden

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom geeft de gemeente de voorkeur aan preventie en bestrijden we alleen als het echt nodig is. Daarmee worden de landelijke eisen, van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, gerespecteerd. Wanneer er toch sprake is van overlast wil de gemeente dit weten zodat snel ingegrepen kan worden.

Preventief voorkomen overlast

Ratten komen, blijven én vermeerderen zich als er voldoende voedsel en water is, ze een schuilgelegenheid hebben en het veilig voor ze is. We kunnen rattenoverlast voorkomen als deze kenmerken niet aanwezig zijn in de buurt van waar mensen leven. Wanneer er toch ratten worden gezien is het belangrijk dat mensen dit direct melden zodat ingegrepen kan worden wanneer dit nodig blijkt.

Wegnemen van voedsel en water

Afval is een belangrijke voedselbron voor ratten. Als dit langdurig op straat ligt, trekt dit de beestjes aan. Zakken met afval die moeten worden opgehaald staan vaak al de avond ervoor aan de straat of de zakken worden naast een ondergrondse container geplaatst. Sommige bewoners bewaren afval in hun tuin. Ratten eten ook voedsel wat mensen met het afvalwater mee lozen op de riolering.
Voer van dieren die gehouden worden in de tuin of op een dierenweide wordt ook gegeten door ratten als er te veel is. Ratten eten ook vogelvoer en de resten van het voer voor de eendjes.
Fruit- of notenbomen en slecht onderhouden composthopen bieden ook voedsel voor de rat.

Het wegnemen van deze voedselbronnen zorgt ervoor dat ratten geen reden meer hebben om ergens te zijn. Ratten drinken overigens oppervlaktewater uit bijvoorbeeld waterpartijen in woonwijken of water wat ze in de riolering aantreffen. Deze waterbronnen wegnemen is geen voor de hand liggende oplossing.

Beperken van schuilplekken

Als schuilplek gebruikt de rat bijvoorbeeld de riolering, kruipruimten, dichte begroeiing of opgeslagen spullen of rommel in een achtertuin. Zelfs woningen kunnen voor ratten een veilige schuilplek zijn.

Dichte begroeiing in de openbare ruimte kan worden voorkomen op plekken waar ook water en voedsel voorhanden zijn. Vooral in de buurt van woningen is dit gewenst.
Een rommelige omgeving kan natuurlijk opgeruimd worden. Dit speelt vaak bij mensen in de achtertuin.
Een kapotte riolering. Dat ratten in de riolering leven kan niet voorkomen worden en is normaal gesproken ook geen probleem. Wanneer ze er uit komen kan dat wel zo zijn. Dat kan wanneer er een open verbinding is met de buitenwereld doordat de riolering kapot is. Bij een goed functionerende

Vruchten van bomen en planten zijn prima voedsel voor ratten. In tuinen maar ook in de openbare ruimte. Wanneer vruchten op de grond vallen moeten ze spoedig opgeruimd worden om overlast te voorkomen.

riolering is de kans op rattenoverlast het kleinst. Het is trouwens een bekend verschijnsel dat wanneer aan het riool gewerkt wordt de ratten een veiliger heenkomen elders zoeken en de overlast in omgeving tijdelijk toe kan nemen. Soms blijven ook leidingen liggen die geen functie meer hebben, maar een ideale plek zijn voor ratten om te schuilen.
Toegankelijke woningen. Woningen horen ontoegankelijk te zijn voor ratten. Toch kan het voorkomen dat de diertjes via kapotte ventilatieroosters, (ondergrondse) scheuren in muren of muurdoorvoeren en dergelijke, vrij toegang hebben tot een woning. Onderhoud van de woning is dus belangrijk.

Melden en monitoren

Meldingen van ratten door bewoners zijn erg belangrijk. Ze geven informatie over de omvang van een probleem en het herkennen van patronen. Het helpt de gemeente bij het beheersen van overlast. Door bijvoorbeeld preventieve maatregelen te nemen of extra onderzoek te doen. Wanneer nodig kan na aanleiding van meldingen bestrijding plaatsvinden. Ten behoeve van de rattenbestrijding worden persoonsgegevens verwerkt. In het kader van de AVG worden betrokkenen via een standaardformulier actief geïnformeerd over de verwerking van deze persoonsgegevens.

Het melden moet dus makkelijk en laagdrempelig zijn.

Melden bij Kennis en Adviescentrum Dierplagen (KAD)

Op dit moment is er één centraal punt voor meldingen van ratten voor de bewoners van Oss. Dat is het Kennis en Adviescentrum Dierplagen (KAD). Het KAD werkt in opdracht van de gemeente en heeft de volgende taken:

- Het registreren van de meldingen
- Het gratis analyseren van monsters (van bijvoorbeeld uitwerpselen) om erachter te komen met welke plaagdieren iemand te maken heeft. Voor bewoners en medewerkers van Oss
- Geven van advies aan bewoners en gemeente over preventie
- Inschakelen van een bestrijder wanneer dit nodig is
- Het leveren van een kwartaalrapportage aan de gemeente met de meldingen en acties

Het KAD kan ook ingeschakeld worden voor specifieke adviezen of onderzoeken. Hierover moeten dan wel aparte (financiële) afspraken gemaakt worden.

Bestrijden en ingrijpen wanneer nodig

Ondanks preventieve maatregelen zullen ratten toch af en toe voor overlast zorgen. Dan is bestrijden noodzakelijk. Alleen het vangen en doden van ratten is echter niet voldoende. Bij de juiste omstandigheden zullen er andere ratten komen. Bestrijding moet daarom altijd in combinatie met preventie; het aanpakken van de oorzaken van de aanwezigheid van ratten; de aanwezigheid van voedsel, water en een schuilplek.

Reguliere bestrijding

De gemeente heeft een contract met een ongediertebestrijdingbedrijf. Zij zorgen voor de bestrijding van ratten en geven advies over het voorkomen van overlast, zowel bij particulieren als in de openbare ruimte. Op het moment dat het KAD een melding ontvangt en actie nodig is, schakelen zij

Bewoners contact via de media

Ook in Oss Actueel worden bewoners opgeroepen melding te maken van overlast van plaagdieren

het ongediertebestrijdingsbedrijf in. Het ongediertebestrijdingsbedrijf gaat te werk en geeft vervolgens de gemeente een terugkoppeling. Dit gebeurt met overzichten waarop staat hoe ze de situatie hebben aangepakt en hoeveel bezoeken er zijn afgelegd. Ook bijzonderheden worden teruggekoppeld, bijvoorbeeld wanneer mensen instructies van het ongediertebestrijdingsbedrijf niet nakomen of wanneer de oorzaak van de overlast niet vindbaar is of lastig te beïnvloeden is.

Natuurlijke rattenbestrijding is nog beter. Onder andere uilen zijn uitstekende rattenvangers, door nestkasten op te hangen in de bewoonde omgeving kunnen we deze rattenvangers een grotere rol geven. Vergelijk dit met het ophangen van kasten voor mezen ter bestrijding van de eikenprocessierupsen.

Ingrijpen door de gemeente bij grotere problemen

De gemeente komt in actie wanneer blijkt dat de problemen van een grotere omvang zijn. Dat kan bijvoorbeeld zijn wanneer de inzet van het ongediertebestrijdingsbedrijf onvoldoende resultaat oplevert, er veel meldingen zijn of de meldingen in korte tijd toenemen.

Communicatie en handhaving. Wanneer de oorzaak van de overlast bekend is, maar de verantwoordelijke bewoners of andere partijen, nemen onvoldoende maatregelen gaat de gemeente in gesprek. Daarna volgt een bijeenkomst met bewoners, het ongediertebestrijdingsbedrijf en eventueel het KAD en indien nodig volgt een bredere communicatie naar de omgeving. Bij het voortduren van het probleem kan ook handhaving een vervolgstap zijn.

Plan van aanpak. Wanneer onbekend is waar de overlast vandaan komt onderzoeken we in overleg met de eigenaren/bewoners de omgeving. Dit onderzoek is gericht op de aanwezigheid van voedsel, water en schuilplekken. Hiervoor worden de volgende zaken geanalyseerd:

- Meldingen; waar komen ze vandaan, hoeveel zijn het er en op welk moment wordt er gemeld? Regende het bijvoorbeeld flink of was het juist erg droog. Kunnen we patronen ontdekken
- De buurt; welk type mensen wonen er wat zijn de bijzondere kenmerken? Worden er (veel) dieren gehouden, is er een verwaarloost gebouw of water waar mensen eenden voeren
- De openbare ruimte; zijn de riolering en huisaansluitingen in orde of zijn er openingen, is er sprake van vervuiling? Zijn er overige schuilplekken? Indien nodig vind aanvullend onderzoek plaats zoals een controle van het riool door met camera-inspecties en rookproeven
- De woningen en tuinen; hoe is de onderhoudstoestand op particulier gebied? Is er sprake van kapotte roosters of huisaansluitingen, rommel in de achtertuin of het houden van dieren bijvoorbeeld. Zoek ook oude bouw- en riooltekeningen op om te kijken of er bijvoorbeeld nog loze leidingen liggen
- Stakeholders; welke partijen zijn betrokken en op welke manier? Zijn de woningen van de woningbouw of gaat er misschien iets mis met het afval inzamelen

Per locatie wordt op basis van het onderzoek een plan van aanpak opgesteld met uit te voeren acties. Een plan van aanpak kan ook leiden tot het bijstellen van werkprocessen en preventieacties.

De rookproef

Een rookproef kan helpen om de oorzaak van een rattenprobleem te achterhalen. Waar rook is kunnen ratten het riool in en uit

Betrokken partijen en hun verantwoordelijkheden

We doen aan preventie, monitoring en bestrijding om de levensbehoeften van de rat (voedsel, water en een veilig schuilplek) in het bewoond gebied te beperken. Hiervoor staan verschillende partijen aan de lat. Partijen met een wettelijke taak, maatschappelijke verantwoordelijkheid of gewoon een contractuele afspraak. Alle betrokken partijen moeten hun verantwoordelijkheid kennen en nemen. Waarbij de gemeente de regisseursrol neemt.

Wetgeving

Dit is de belangrijkste regelgeving met betrekking op het voorkomen van rattenoverlast:
De wet publieke gezondheid omschrijft onder andere de taken van de gemeente over het nemen van preventieve maatregelen inzake infectiebestrijding.
De woningwet en het bouwbesluit bevatten voorschriften over de staat en het gebruik van een bouwwerk en terreinen. De gemeente is verplicht om toe te zien op naleving van deze voorschriften en deze ook te handhaven.
Afvalstoffenverordening en APV. Hierin heeft de gemeente regels opgenomen over hoe men om moet gaan afval en het voorkomen van overlast en hinder door bewoners. Ook hier geldt dat dit de gemeente mogelijkheden geeft om te handhaven. En vanuit haar zorgplicht, moet zij deze mogelijkheden ook gebruiken.

De beschikbare wetten en voorschriften zijn bij ongedierte overlast niet volledig sluitend en geven vaak weinig houvast wanneer er discussies ontstaan. Met uitzondering van overtredingen van de afvalstoffenverordening en de APV is handhaving pas mogelijk wanneer er iemand ziek geworden is of er een duidelijke kans bestaat dat iemand ziek wordt als er niet ingegrepen wordt. Dit is dan ook een middel dat door de gemeente zeer beperkt ingezet zal worden

De partijen en hun verantwoordelijkheden

Er zijn veel betrokken partijen en binnen hun organisaties vaak ook weer verschillende teams betrokken bij het beheersen van de rattenoverlast. We hebben deze partijen gesorteerd op hun rol in het geheel; de gemeente Oss als eindverantwoordelijke, partners met een maatschappelijke verantwoordelijkheid, bedrijven die de gemeente inhuurt en tot slot particulieren partijen.

De gemeente Oss

De gemeente is volgens de de wet publieke gezondheid verantwoordelijk voor de bescherming van de gezondheid van haar burgers en heeft daarmee de regierol. De taken die daarbij horen zijn verdeeld over verschillende personen, afdelingen en uitvoeringsteams.

IBOR is regisseur

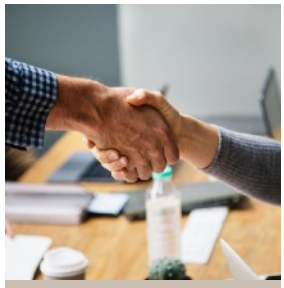
Het team IBOR van de gemeente Oss is verantwoordelijk voor de regie op het uitvoeren van dit actieplan en is daarmee de regisseur van de uitvoering van het actieplan rattenoverlast

De Burgemeester is eindverantwoordelijk voor de volksgezondheid van haar burgers.
De wethouder Beheer openbare ruimte is eindverantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte
IBOR Vakbeheer & Specialisten is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte en verantwoordelijk voor dit actieplan en daarmee de aanpak van de plaagdierenbestrijding in de gemeente Oss.
IBOR Uitvoering is verantwoordelijk voor de uitvoering van dagelijkse beheer- en onderhoudwerkzaamheden. Daar maakt plaagdierbestrijding onderdeel van uit.
IBOR Gebieden en Projecten is verantwoordelijk voor de inrichting van de openbare ruimte, de bijbehorende afstemming met partijen en daadwerkelijk contact bij problemen.
IBOR TOR/HOR is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving en toezicht op bijvoorbeeld de afvalstoffenverordening.
IBOR Afval is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het afvalstoffen beleid, en zamelen bijvoorbeeld de huishoudelijke afvalstoffen in.
Afdeling VTH is verantwoordelijk voor handhaving en toezicht op het naleven van de woningwet, het bouwbesluit en milieuverordeningen. Indien nodig schakelen zij de omgevingsdienst of GGD in.
Teams wijkzaken houdt zich bezig met de samenwerking en overleg met bewoners.
Afdeling communicatie houdt zich bezig met informatievoorziening naar bewoners en andere partijen.
Afdeling Vastgoed houdt zich bezig met het beheer en ontwikkeling van gemeentelijk vastgoed.

Maatschappelijke partners

Er zijn organisatie die net als de gemeente ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben en als partner kunnen optreden bij het bestrijden van de rattenoverlast.

Woningbouwverenigingen BrabantWonen en Mooiland zijn als woningeigenaren verplicht te voldoen aan het bouwbesluit en de woningwet en er voor zorgen dat hun woningen en rioolaansluitingen van voldoende kwaliteit zijn. Zij moeten ook toezicht en handhaving uitoefenen voor ‘goed huurderschap’ zoals het in een goede staat houden van de woningen en tuinen. Hiervoor kunnen zo en gebruik maken van de Algemene Huurvoorwaarden, de Huurovereenkomst en het Besluit Kleine Herstellingen die met de huurders overeengekomen zijn.
GGD Hart voor Brabant is volgens de wet publieke gezondheid verantwoordelijk voor het uitvoeren van de bestrijding van infectieziekten voor de gemeente. Dit doen zij door het geven van van informatie en advies maar ook door het monitoren van de verplichte meldingen van de ziekte van Weil. Als dat aan de orde is sporen zij ook de bron van de infectie op. De GGD kan ook ingeschakeld worden in specifiek gevallen, om te beoordelen en of de gezondheid in het geding is. Een dergelijke beoordeling kan een basis vormen voor handhaving of juridische stappen.
Omgevingsdienst Brabant Noord is gemandateerd om, voor de gemeente Oss, toezicht en handhaving in het kader van de wet milieubeheer uit te voeren.
Wijkraden in Oss komen op voor de belangen van de bewoners en hebben contacten met de gemeente. Zij kunnen meehelpen met preventieve acties zoals het informeren van bewoners. Ze hebben ook een signalerende rol. Wanneer er problemen zijn kunnen ze de gemeente daar op wijzen.

De gemeente staat er niet alleen voor

Er zijn naast de gemeente ook andere partijen met een maatschappelijke verantwoordelijkheid als het om welzijn van mensen gaat. Daarbij gecontracteerde bedrijven mogelijk nog efficiënter ingezet worden. Ook particulieren kunnen hebben een rol in het beheersen van problemen met ratten

Gecontracteerde bedrijven

Met een aantal bedrijven heeft de gemeente contracten afgesloten voor het uitvoeren van werkzaamheden die invloed (kunnen) hebben op de aanwezigheid van ratten. Deze contracten zijn dus een instrument waarmee de gemeente invloed kan uitoefenen op de werkwijze van deze bedrijven en daarmee ook op het beheersen van de rattenoverlast.

Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD) is verantwoordelijk voor het registeren van meldingen van plaagdieren door bewoners en het telefonisch adviseren over preventie, het inschakelen van een bestrijder, het analyseren van monsters en het leveren van rapportages en publicatiemateriaal aan de gemeente. Aanvullend kunnen zij ook ingezet worden voor advies en het bijwonen van bewonersavonden

Een gecontracteerd ongediertebestrijdingsbedrijf is verantwoordelijk voor de ongediertebestrijding in de gemeente. Zij komen in actie nadat zij ingeschakeld worden door de gemeente of KAD. Als onderdeel van de bestrijding geven zij ook advies over preventie aan bewoners met overlast. Verder geven zij advies en terugkoppeling aan de gemeente. De gemeente contracteert alleen gecertificeerde bestrijdingsbedrijven.

IBN is verantwoordelijk voor het opruimen van zwerfafval. Het gewenste kwaliteitsniveau binnen Oss is sober met uitzondering van het centrum waar het gewenste kwaliteitsniveau goed is. Bij handhaving van dit niveau is zwerfvuil geen aanleiding voor ratten op straat.

Aannemers voor het maaiwerk hebben ook een verantwoordelijkheid voor het ruimen van zwerfvuil binnen hun opdracht

Particulieren

Onder particulieren verstaan we partijen die in principe geen werkrelatie hebben met de gemeente maar die wel een rol spelen in het geheel. Deze partijen hebben ook een eigen verantwoordelijkheid in het voorkomen van rattenoverlast.

Bewoners moeten zich houden aan de APV en afvalstoffenverordening. Hierin staat hoe men op een goede manier om moet gaan met afval. Daarnaast hebben de bewoners een morele verplichting om samen te werken aan het voorkomen van rattenoverlast door overlast te melden en geen omstandigheden te creëren die ratten trekken. In extreme gevallen van overlast met een duidelijke bron bij bijvoorbeeld buurtbewoners kunnen bewoners elkaar daar ook privaatrechtelijk op aanspreken.

Huiseigenaren moeten volgens het bouwbesluit en de Woningwet voorkomen dat hinderlijk ongedierte hun woning in kan. Daarbij moeten ze hun terreinen op orde houden.

Bedrijven, inclusief agrarische bedrijven, moeten zich houden aan de Woningwet, de Model-bouwverordening en Warenwet. Bedrijven kunnen een keurmerk plaagdiermanagement krijgen wanneer ze op een verantwoorde manier werken om plaagdieren te voorkomen.

Regeerakkoord 2017

Om het aantal stalbranden te voorkomen moesten er voor 2019 afspraken gemaakt worden over het bestrijden van knaagdieren en het controleren van de elektra

Acties

De betrokken partijen zoals beschreven in het vorige hoofdstuk hebben ieder hun eigen rol in het beheersbaar houden van rattenoverlast. In dit hoofdstuk zijn voor de fases preventie, monitoring en bestrijding acties opgesteld en gekoppeld aan de partij die hier verantwoordelijk voor is.

Preventie

Onder de preventieve acties vallen maatregelen die ervoor zorgen dat de omgeving niet geschikt is of wordt als leefklimaat voor ratten. Op bladzijde 5 en 6 is onder het kopje preventie omschreven wat een geschikt leefgebied voor ratten is.

Wegnemen van voedsel en water

Afval

Huisvuil

- Informeren van de bewoners over de regels door afdeling Communicatie
- Goed en tijdig buiten zetten van huisvuil door bewoners
- Ophalen van huisvuil door team IBOR Afval
- Informeren van bewoners over het melden van overtredingen door afdeling Communicatie
- Handhaven door team IBOR HOR/TOR

Zwerfafval

- Zorgen voor voldoende afvalbakken (zorgvuldig afwegen in relatie tot de plannen om het aantal afvalbakken te verminderen) en tijdige lediging door team IBOR afval
- Voorkomen van zwerfafval door bewoners
- Opruimen van zwerfvuil door IBN/groenaannemers
- Informeren van bewoners over de risico's van zwerfafval en het melden van overtredingen door afdeling Communicatie
- Handhaven door team IBOR HOR/TOR

Voer van dieren

Huis-, hobbydieren en kinderboerderijen

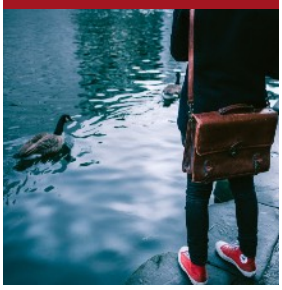
- Informeren bewoners met tips en mogelijke gevolgen van voeren door afdeling Communicatie
- Voer voor huisdieren bewaren in blikken, niet te veel voeren en tijdig opruimen door bewoners
- Werken volgens een preventie- en bestrijdingsplan voor plaagdieren door de kinderboerderijen
- Periodiek overleg met de kinderboerderijen en beheerders van dierenweides door de coördinator Ongediertebestrijding
- Controleren of de kinderboerderijen werken volgens een preventie- en bestrijdingsplan voor plaagdieren door afdeling Vastgoed

Voeren van eenden en vogels

- Informeren bewoners met tips en mogelijke gevolgen van voeren door afdeling Communicatie
- Verstandig voeren van eenden, vissen en vogels door bewoners
- In de APV opnemen dat voerverboden ingesteld kunnen worden door afdeling VTH
- Voerverboden instellen op plaagdier gevoelige plekken door afdeling VTH

Ratten eten ook het voer wat bestemd is voor de eendjes. Hierboven staat een voorbeeld van een voer verbod bord

- Communiceren over voerverbod door afdeling Communicatie
- Handhaven voerverbod door team IBOR HOR/TOR

Bestemming voor restvoedsel

- Bieden van alternatieven voor mensen die vanwege hun persoonlijke overtuiging geen overgebleven eten willen weggooien door team IBOR afval
- Communiceren naar bewoners over deze alternatieven door afdeling Communicatie

Fruit- of notenbomen

In de openbare ruimte

- Geen vruchtdragende bomen aanplanten nabij water en woningen door team IBOR Gebieden en Projecten
- Opnemen verplichting in de bestekken (stelpost) met IBN om op door de gemeente aangewezen plaatsen vruchten en noten die gevallen zijn van bomen in openbare ruimte te verwijderen door teams IBOR Gebieden en Projecten/IBOR Vakbeheer en Specialisten

Op particulier terrein

- Informeren van bewoners door afdeling Communicatie
- Tijdig vruchten en noten die gevallen zijn verwijderen door bewoners

Beperken van schuilplekken

Dichte begroeiing

In de openbare ruimte

- Afstemmen nieuw op te stellen plannen zoals het onderhoudsplan wadi's en de plannen voor aanleg van natuurlijke oevers met de coördinator ongediertebestrijding door team IBOR Vakbeheer en Specialisten
- Aandachtspunten voor (groen)inrichting opnemen in de RIBOR door team IBOR Gebieden en Projecten
- Opnemen verplichting in de bestekken (stelpost) met IBN om op door de gemeente aangewezen plaatsen met hoge aantrekkingskracht op ratten extra onderhoud uit te voeren door teams IBOR Gebieden en projecten/IBOR Vakbeheer en Specialisten
- Toetsen nieuwe groeninrichting door coördinator ongediertebestrijding

Rommelige omgeving

Bij mensen in de tuin

- Informeren bewoners door afdeling Communicatie
- Goed onderhouden tuinen door bewoners
- Aanspreken en handhaving bij huurders door woningbouwverenigingen
- Handhaving bij huiseigenaren door afdeling VTH

Kapotte rioleringen

Huisaansluitingen

- Communiceren richting woningeigenaren en woningbouwverenigingen over risico's bij niet goed onderhouden huisaansluitingen door afdeling Communicatie
- Goed onderhouden particuliere huisaansluitingen door woningeigenaren of woningbouwverenigingen
- Melden van problemen met door bewoners

Een goed functionerend ventilatierooster kan al ongewenst bezoek van plaagdieren als ratten en muizen voorkomen

- Goed onderhouden huisaansluitingen in openbare ruimte door team IBOR Gebieden en projecten

Hoofdriolering

- Goed onderhouden gemeenteriolen door team IBOR Vakbeheer en Specialisten
- Bij grootschalige rioolvervangingen de omgeving informeren over mogelijke (tijdelijke) toename van ratten of actief ratten af te vangen door team IBOR Gebieden en projecten
- Melden van problemen met het riool aan de gemeente door bewoners

Toegankelijkheid woningen en gebouwen

Woningen

- Communiceren over risico's bij slecht onderhouden woning door afdeling Communicatie
- Goed onderhouden van woningen door woningeigenaren of woningbouwverenigingen (en hun huurders)
- Handhaving op risicovol achterstallig onderhoud van gebouwen door VTH

Gemeentelijk vastgoed

- Goed onderhouden van (leegstand) gemeentelijk vastgoed en het voorkomen van rommelige terreinen door afdeling Vastgoed

Melden en monitoren

Om te weten of de preventieve maatregelen afdoende werken, of dat er bestrijding nodig is, is het belangrijk dat dat de aanwezigheid van ratten gemeld en gemonitord wordt. In deze paragraaf zijn de acties opgesomd die hierop betrekking hebben.

Melden

- Zorgen dat bewoners weten waar en hoe ze ratten moeten melding door afdeling Communicatie
- Het doen van meldingen van ratten makkelijk maken bijvoorbeeld via app door KAD
- Doorverwijzen van melders (ook voor gemeentelijk vastgoed) via het KCC naar KAD door KCC
- Melding maken van ratten door bewoners
- Melden gevallen van de Ziekte van Weil door zorgverleners

Monitoren

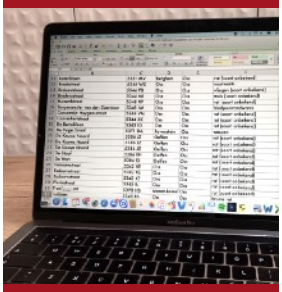
Verzamelen van gegevens

- Registreren van de meldingen door KAD
- Het analyseren van monsters van plaagdieren door KAD
- Inschakelen van het gecontracteerde ongediertebestrijdingsbedrijf na aanleiding van een melding door KAD
- Het terugkoppelen van bestrijdingsacties door het ongediertebestrijdingsbedrijf
- Het leveren van een kwartaalrapportage aan de gemeente met de meldingen door KAD
- Registeren en onderzoeken van meldingen van de Ziekte van Weil door GGD
- Jaarlijks opvragen van hoeveelheid meldingen van de Ziekte van Weil door coördinator ongediertebestrijding
- Aanleggen van een map met voorbeelden van de aanpak van overlast binnen de gemeente door coördinator ongediertebestrijding

Analyseren van gegevens

Monitoren loont

Net als bij mensen laten ook steeds minder hondenbezitters kun hond inenten.

Er zijn inmiddels gevallen bekend van mensen die via hun hond besmet zijn geraakt met de Ziekte van Weil. Het is van belang dit soort ontwikkeling te monitoren

- Het opbouwen van een database met meldingsgegevens KAD door team coördinator ongediertebestrijding
- De database koppelen aan andere data zoals meldingen van zwerfvuil of rioolbeheer door team IBOR Data en Geobeheer
- Het per kwartaal analyseren van de meldingen en indien nodig bijstellen preventieve acties door coördinator ongediertebestrijding
- Meedoen aan landelijke monitoring/onderzoeksprogramma's door coördinator ongediertebestrijding

Bestrijden en ingrijpen wanneer nodig

Wanneer preventie niet voldoende blijkt om ratten te weren is het belangrijk om snel te starten met bestrijding en zo overlast te voorkomen. Onderstaand zijn de acties beschreven die in deze fase van belang zijn.

Reguliere bestrijding

- Bestrijding volgens IPM-model door ongediertebestrijdingsbedrijf
- Opvolgen instructies van het ongediertebestrijdingsbedrijf voor het wegnemen van de oorzaken van ratten door bewoners
- Bij onvoldoende opvolging instructies in gesprek gaan met bewoners door coördinator ongediertebestrijding
- Nagaan mogelijkheden voor bredere inzet CO2-bestrijding door team IBOR Vakbeheer en Specialisten
- Nagaan mogelijkheden voor het ophangen van nestkasten voor uilen door team IBOR Vakbeheer en Specialisten

Ingrijpen door gemeente bij grotere problemen

- Opstellen en uitvoeren plan van aanpak volgens IPM-model door team IBOR Gebieden en Projecten
- Inzet bredere communicatie naar omgeving door team IBOR Gebieden en Projecten
- Inzet handhaving openbaar terrein door team IBOR HOR/TOR
- Inzet handhaving particulier terrein door afdeling VTH

Communicatie

In veel gevallen speelt communicatie een grote rol. Daarom zijn de de acties voor communicatie verder uitgewerkt in een communicatieplan, Dit plan is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

Benchmark

Om meer gevoel te krijgen of de aanpak van de gemeente Oss vergelijkbaar is met die van andere gemeenten is navraag gedaan bij een aantal gemeente. Aan deze gemeenten hebben we gevraagd hoe zij omgaan met de ratten problematiek en welke tijd en taken daarbij horen. Het is duidelijk geworden dat er onderling grote verschillen zijn. In de bijlage is een overzicht opgenomen.

Plaagdierbestrijding vaak niet hoog op de agenda

Tijdens bijeenkomsten met KAD, plaagdierbestrijders en ministeries (I&W en LNV) is het een herkenbaar geluid dat binnen veel gemeenten plaagdierbestrijding niet hoog op agenda staat. Het is steeds meer een uitvoerende taak geworden waarbij beleidsmatige aandacht en kennis verdwenen is.

Binnen de uitvoerende diensten van gemeentes zijn vaak slechts enkele medewerkers redelijk tot goed op de hoogte. Veel mensen voeren taken uit die iets te maken hebben met plaagdierbestrijding. Echter vaak voelt niemand zich verantwoordelijk voor de plaagdierbestrijding omdat deze niet expliciet benoemd is als een onderdeel is van zijn/haar functie.

Plaagdieren rukken op naar dorpen

Al enige jaren is in zuidoost Nederland de zwarte rat aan een flinke opmars bezig. Vanuit boerderijen zijn de ratten gemigreerd naar dorpen waar ze de nodige overlast geven. Signalering en monitoring vanuit de overheid ontbreekt. Ook in Eindhoven veroorzaakt de zwarte rat inmiddels een groot probleem. Oss ligt op de rand van het gebied waar de zwarte rat voorkomt.

BIJLAGE Overzicht benchmark ratten

We hebben contact gehad met de gemeentes 's-Hertogenbosch, Helmond, Eindhoven en Roosendaal. In Roosendaal en 's-Hertogenbosch hebben we na diverse telefoontjes en mailcontact heel beperkt reactie gekregen op onze vragen. Van Helmond en Eindhoven hebben we waardevolle informatie gekregen en in onderstaande tabel opgenomen.

Benchmark

Beschikbare uren	Taken	Externe inzet
Gemeente Helmond		
300 uur voor alles omtrent ongediertebestrijding (2 uur per week voor het afhandelen van meldingen)	Afhandeling van meldingen via de website. Overleg met woning-bouwverenigingen en andere belanghebbenden Coördinatie van ongediertebestrijdingsbedrijf	Inhuur van ongediertebestrijdingsbedrijf voor het adviseren en bestrijden bij bewoners en in de openbare ruimte en advies over inrichting en beheer openbare ruimte
Gemeente Eindhoven		
Niet gespecificeerd. Voor 1 beleidsmedewerker, 1 uitvoerder en 1 directievoerder is ongediertebestrijding onderdeel van hun reguliere werkzaamheden. De beleidsmedewerker besteedt ca. 0,5 uur per week	Inhuur en coördinatie van KAD en externe bestrijder voor de openbare ruimte Bijwonen van kennisbijeenkomsten	Inhuur van KAD voor advies van bewoners en gemeente bij klachten Inhuur van een bedrijf alleen voor bestrijding in de openbare ruimte

BIJLAGE Communicatieplan Ratten

Verbeteringen communicatie

Voorkomen en bestrijden van ratten(overlast) is een belangrijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Bewoners spelen hierin een belangrijke rol en communicatie is daarbij cruciaal. In dit plan staan adviezen voor de communicatie vanuit de gemeente bij de aanpak van ratten richting bewoners. Deze adviezen richten zich vooral op het voorkomen van ratten, waarbij voorlichting essentieel is. Maar er is ook aandacht voor extra communicatiemiddelen die kunnen worden ingezet bij de bestrijding van ratten.

Er is de laatste tijd veel belangstelling voor de overlast van ratten in lokale media. Dit veroorzaakt soms veel onrust bij bewoners. In dit plan zijn vooralsnog geen adviezen opgenomen over hoe hiermee het beste omgegaan kan worden.

Oss Actueel

In Oss Actueel worden bewoners opgeroepen melding te maken van overlast van plaagdieren

Boodschap

De kernboodschap biedt handvaten voor de inhoud van elke afzonderlijke uiting, zoals geadviseerd in dit communicatieplan. Deze boodschap geeft antwoorden op de vragen wie, wat, waar, wanneer, hoe en waarom:

- **Wie**: de inwoners van de gemeente Oss
- **Wat**: het voorkomen van ratten
- **Waar**: de gehele gemeente Oss
- **Wanneer**: < looptijd >
- **Hoe**: het nemen van verantwoordelijkheid, maar ook door op tijd melding te maken
- **Waarom**: rattenoverlast is een probleem van ons allemaal

Deze kernboodschap is: 'Ratten kunnen worden voorkomen en daar zijn we met z'n allen voor verantwoordelijk. Toch last van ratten? Meld het dan op tijd!'

Preventie

Voorlichten

Door goede voorlichting worden bewoners zich bewust van hun aandeel in de aanwezigheid of overlast van ratten. Uiteindelijk willen we het gedrag van bewoners beïnvloeden. Een voorbeeld hiervan is dat bewoners hun afval afgesloten bewaren, dat ze hun woning goed onderhouden, of dat ze zich bewust zijn van de effecten van het voeren van eendjes. Hiervoor kan de gemeente verschillende communicatiemiddelen inzetten.

- **Poster**: het ophangen van posters op plekken als buurthuizen, het gemeentehuis en andere locaties van de gemeente, de moskee en gezondheidscentra. De poster bevat tips om ratten te voorkomen en elke poster roept op tot melden bij overlast.

- **Website:** geef bij informatie over bouwen en verbouwen ook het belang van een goede riolering aan.
- **Gemeentepagina's in Oss Actueel**: het plaatsen van berichtjes in de gemeentepagina's met informatie waar ratten op afkomen, de riolering, het herkennen van sporen, andere plaagdieren en vooral het melden.
- **Social media**: het plaatsen van berichtjes op de diverse social media kanalen van de gemeente, maar ook bijvoorbeeld via de wijkraden of wooncorporaties. Onderwerpen zijn: waar komen ratten op af, de riolering, het herkennen van sporen, andere plaagdieren en melden.
- **Reclamezuil bij afvalbakken**: het vullen van de bordjes van de reclamezuil bij de afvalcontainers. Hierop staat informatie over het aanbieden van afval, het weggooien van afval bij volle afvalbakken en het feit dat ratten op afval afkomen.
- **Afvalkalender**: het geven van informatie via de afvalkalender. Het advies is om de kalender verder uit te breiden met informatie over het voorkomen van ratten.
- **Bordjes tegen eendjes voeren**: het plaatsen van borden bij plekken waar eendjes overmatig gevoerd worden. Op de borden worden bewoners geattendeerd op de aanwezigheid van ratten bij het overmatig voeren.
- **Informatiestand**: het plaatsen van een informatiestand op de markt in de buurt of bij andere drukke plaatsen. Vooral in gebieden waar meldingen worden gemaakt is dit zeker te adviseren.
- **Gastlessen, opruimacties** en de **initiatieven van De Elzenhoek**: het voorlichten van kinderen op verschillende manieren, door aan te sluiten bij bestaande initiatieven. Zoals bij één van de gastlessen op scholen, tijdens de opruimacties voor leerlingen of door via MikMak kinderen nog meer te stimuleren om hun buurt schoon te houden. Eén keer per maand gaan medewerkers van De Elzenhoek met kinderen afvalprikken met de ezel Meneer Gijs in het Elzeneindpark. De ezel heeft twee grote manden op zijn rug waar al het afval in verzameld wordt. De kinderen krijgen een afvalbingokaart mee. Hebben ze de bingokaart vol, dan krijgen ze na afloop op de boerderij een ijsje als dank voor hun hulp. Daarnaast heeft De Elzenhoek een educatieve ruimte, het Verwonderhuis, waar kinderen spelenderwijs leren over afvalopruimers van het dierenrijk en hoe wij zouden moeten opruimen. Ook in de lessen die worden gegeven in het Natuur- en Milieueducatie centrum en de ruimtes die daarbij gebruikt worden, wordt op meerder manieren aandacht besteed aan afvalscheiding en de effecten daarvan.
- **Wijk- en dorpsraden:** het jaarlijks op de agenda zetten van voorlichting over rattenpreventie. De gemeente kan hier invulling aan geven.

❗ Zet wijkcoördinatoren en wijkraden in op plekken waar het moeilijk is om bewoners te bereiken. Het aanbieden van een toolkit met daarin o.a. de flyer, posters en social media berichten maakt het voor hen nóg gemakkelijker om zich actief in te zetten

❗ Houd rekening met anderstaligen en laaggeletterden, door eenvoudig taalgebruik en het gebruik van symbolen en afbeeldingen. Eventueel de informatie aanbieden in een andere taal

✅ Actie: concrete acties afspreken met de afdeling communicatie waarmee bewoners via een campagne structureel worden geïnformeerd

Informeren en melden

Het is van belang dat bewoners zo veel mogelijk melding maken van ratten. Hierdoor kan de gemeente preventieve maatregelen en bestrijding zo goed mogelijk inzetten. En vooral tijdig optreden, voordat het probleem alleen maar groter wordt. Bewoners moeten dan wel makkelijk

Het delen van foto's op social media zet bewoners aan het denken. (foto Instagram Eindhovens Dagblad)

Via MikMak kinderen inzetten om de buurt schoon te houden: bewustzijn (al vroeg) creëren en meteen een schone buurt!

melding kunnen maken, maar ook weten waar ze advies of informatie kunnen krijgen bij overlast. Hiervoor kan de gemeente de volgende middelen aanpassen of aanvullen.

- **Website**: het uitbreiden van de bestaande informatie op de website van de gemeente. Hier kunnen bewoners terecht voor informatie over ongediertebestrijding. Het is een doorverwijzing naar het KAD, om daar melding te maken van overlast én voor advies. De website van de gemeente bevat nu summiere informatie over het melden en de informatie is moeilijk vindbaar. Het advies is om de pagina aan te vullen met achtergrondinformatie over ratten, de flyer en het melden. En maak de informatie beter vindbaar door het toevoegen van links, bijvoorbeeld op de pagina 'Ik wil iets melden' en door het gebruik van de juiste zoektermen.
- **Telefonisch**: het doorverbinden van bewoners bij vragen over ratten of het melden van overlast van ratten. Bewoners die bij vragen over ratten het algemene nummer van de gemeente of overige organisaties bellen, zouden zo snel mogelijk geholpen moeten worden. TIP (Telefonisch Informatie Punt) kan daarbij de bewoners meteen doorverbinden naar het KAD.
- **Websites overige organisaties**: het aanvullen van de websites van overige organisaties met de contactgegevens van het KAD. Dit kunnen maatschappelijke partners zijn zoals de GGD of een woningbouwvereniging en de wijk- en dorpsraden. Voor bewoners is het op dit moment nog niet duidelijk waar ze melding kunnen maken van ratten. Daarom is het aan te bevelen om ook deze websites te voorzien van informatie en een doorverwijzing naar het KAD.
- **MijnWijk-platform:** mogelijk wordt een digitaal platform voor laagdrempelige communicatie per wijk in gebruik genomen door de gemeente. Informatie ter preventatie van ratten en over meldingen kunnen hier ook gedeeld worden.

- Actie: websites laten aanpassen
- Actie: telefonisch laten doorverbinden naar KAD (ook voor overige organisaties)

In gesprek gaan en meedenken

Door bewoners in gesprek te laten gaan met hun eigen buren of buurtgenoten wordt eventuele overlast snel aangepakt en dit zorgt ervoor dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Geef bewoners hier handvatten voor. Door het bieden van een mogelijkheid om samen oplossingen te bedenken worden bewoners betrokken. Een probleem met ratten is een probleem van iedereen! Hiervoor kan de gemeente de volgende middelen inzetten.

- **Praatpapier**: het aanreiken van een kort praatpapier met tips voor buren. Een praatpapier geeft tips over het in gesprek gaan met elkaar bijvoorbeeld bij problemen met het aanbieden van afval of bij een rommelige tuin.
- **Informatiestand**: het plaatsen van een informatiestand op de markt in de buurt of bij andere drukke plaatsen. Bewoners kunnen hier ook terecht met hun ideeën over het voorkomen van ratten in hun buurt.
- **Gemeentepagina's Oss Actueel/ social media**: het delen van tips tegen ratten via de gemeentepagina's van Oss Actueel. Deze tips kunnen ook gedeeld worden op de social media kanalen van de gemeente (Facebook, Twitter) of via de pagina's van de verschillende wijken. Het delen van foto's gemaakt door bewoners zelf zorgt ervoor dat bewoners nog meer een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voelen.

Digitaal Loket

'De informatie over ratten op de website van de gemeente is nu niet gemakkelijk te vinden. Het beter vindbaar maken en het uitbreiden van de informatie verlaagt de drempel om te melden voor bewoners.'

Sluit aan bij het programma Oss Innoveert

Bestrijding

In geval van extreme overlast moeten extra communicatiemiddelen worden ingezet. Bijvoorbeeld als er per straat meerdere meldingen worden gemaakt of als ratten zich in woningen bevinden. Sommige middelen zijn al samengesteld én ingezet bij overlast in de Osse Schadewijk. De gemeente kan onderstaande communicatiemiddelen inzetten bij extreme overlast.

- **Brief en nieuwsbrief:** het huis-aan-huis verspreiden van de brief en nieuwsbrief met daarin informatie over ratten, het voorkomen van ratten en het melden bij overlast. Deze informatie is waar nodig ook beschikbaar in andere talen, zoals Engels, Pools en Turks.
- **Folder**: het verspreiden van de folder met daarin informatie over rattenoverlast en wat bewoners kunnen doen om ratten te voorkomen bij o.a. wijkcentra en basisscholen.
- **Wijkraad**: het in gesprek gaan met de wijkraad voor een breder draagvlak, en om de kennis van de wijkraad te gebruiken bij het inzetten van specifieke communicatiemiddelen die nog beter aansluiten bij de behoeftes van de bewoners in de wijk.
  - **Wijkraadsvergadering**: een wijkraadsvergadering kan een mooie laagdrempelige manier zijn om met bewoners in gesprek te gaan en ze te informeren over de overlast. De wijkraadsvergadering bestaat o.a. uit een geven van presentatie, het houden van een interactieve quiz, het delen van de folder, het aannemen van meldingen en het beantwoorden van vragen van bewoners.
  - **Social media wijkraad**: het delen van berichten op social media kanalen van de wijkraad: via o.a. de lokale Facebook en Twitter kanalen van de diverse wijkraden kunnen bewoners worden geïnformeerd en kunnen ze met elkaar in gesprek gaan over de overlast. Ook kunnen de social media worden ingezet voor het delen van alle ontwikkelingen in de wijk m.b.t. de rattenoverlast.
- **Wijkkrant**: het plaatsen van een artikel in de wijkkrant: met informatie over ratten, het voorkomen van ratten en het melden bij overlast.
- **Ambassadeurs**: het inzetten van ambassadeurs in de wijk die huis-aan-huis via een kort gesprek bewoners informeren over de aanwezigheid van ratten in de wijk. Er wordt verteld waar bewoners terecht kunnen voor vragen en waar ze melding kunnen maken van overlast. De folder blijft na het gesprek achter bij de bewoners.
- **Huisbezoek & begeleiding**: het in gesprek gaan met bewoners door middel van een huisbezoek en door begeleiding. Bij vervuiling van een woning of bij teveel dieren worden bewoners begeleid en met regelmaat bezocht om verdere overlast voor de buurt te voorkomen.
- **Wijkcaravan/educatieaanhanger**: het plaatsen van de caravan of aanhanger op een prominente plek in de wijk voor een langere aaneengesloten periode. Hier kunnen bewoners terecht voor informatie en vragen over overlast, maar worden ook meldingen aangenomen en doorgezet naar het KAD.
- **Verschillende communicatiekanalen**: het delen van alternatieven voor het gebruik van restjes brood. Zoals via zogenaamde anti-voeder bordjes (voor eenden), in de flyer, de gemeentepagina van Oss Actueel of via social media van wijkraden. Hierop worden bewoners geïnformeerd over het aanbieden van tips wat bewoners met brood kunnen doen (denk aan invriezen, wentelteefjes maken).

Door bewoners mee te laten denken aan een oplossing voelen ze zich betrokken. En zij kennen hun omgeving en de buurtbewoners het allerbeste!

Rapport

Onderhoudsplan ratten
Versie 6
8 juli 2020

Auteur

Suzanne van der Bruggen
06-25435857
suzanne@pleinciviel.nl

Martijn Peters
06-23571671
martijn@pleinciviel.nl

Opdrachtgever

Gemeente Oss
Luc Visschers

Plein Civiel vof

Fort Isabella
Reutsedijk 9
5264 PC Vught
www.pleinciviel.nl
info@pleinciviel.nl
Kamer van Koophandel 62830589